

Dünya Dili Türkçe

Mustafa Altun*

1. Giriş

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi hem dünyada hem de Türkiye’de son 20 yılda ivme kazandı. Bunun temelinde Türkiye’nin siyasal, ekonomik ve kültürel anlamda gelişim göstermesi yatmaktadır. Yalnızca sınırdaş ülkelerle değil, farklı kıtalarda bulunan ülkelerle de etkileşim söz konusudur. Eğitim alanında Yunus Emre Enstitüsü ve Türkiye Maarif Vakfının faaliyetleri, kültürel alanda Türk dizilerinin dünya ölçeğinde milyonları bulan izleyici kitlesi, her yıl milyonlarca turist Türkiye’ye gelişi, artan ekonomik ilişkiler gibi pek çok nedenle Türkçeye ilgi artmaktadır. Bu eğilimle birlikte TÖMER ve dil merkezlerinin sayısı son 10 yılda artış göstermiştir. Türkiye’de toplam 209 üniversitenin 120’sinde bu merkezler faaliyet yürütmektedir. (Altun, 2021). Binlerce öğrenci farklı nedenlerle Türkiye’de Türkçe öğrenmektedir. YÖK istatistiklerine göre 2019-2020 öğretim yılında üniversitelerde 185.047 uluslararası öğrenci öğrenim görmektedir (YÖK, 2021). Bunun yanı sıra Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Halk Eğitim Merkezleri, özel kurslar, vakıf ve dernekler fark-

lı düzeylerde Türkçe öğretmektedir. İnternet ortamında da kendi kendine Türkçe öğrenmek isteyenlere yönelik platformlar yer almaktadır.

Makalede bu eğitim sürecinin özellikle üniversitelerin TÖMER ve dil merkezlerinde aşama aşama nasıl gerçekleştiği üzerinde durulacaktır.

2. Başvuru

TÖMER ve dil merkezlerine ilk kayıtlar hem yurt içinden hem de yurt dışında yapılabilmektedir. Başvuru formları çevrim içi olarak doldurulabilmektedir. Yurt dışında ikâmet edip vize almak isteyen öğrenci adayına başvurunun kabul edildiğine dair bir davet mektubu verilmektedir. Öğrenci adayı bu mektupla vize işlemlerini gerçekleştirmekte, ardı sıra Türkiye’ye hareket etmektedir. Resmi uygulama böyle olmakla birlikte Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Maarif Vakfı ve Türkoloji bölümlerinin olduğu ülkelerde öğrenci adayları bu birimlere yönlendirilebilmektedir. Türkiye içinde başvurular yüz yüze de yapılmaktadır.

*Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

Türkçe Yabancı Dil Olarak Nasıl Öğretilir?

3. Düzey Belirleme Sınavı

Başvurusu kabul edilen öğrenci adayları düzey sınıflarının belirlenmesi amacıyla sınava tabi tutulmaktadır. Bu sınavlarda Avrupa Birliği Ortak Öneriler Çerçevesi'nde belirtilen düzeylere uygun konuşma-dinleme-okuma-yazma beceri alanlarını kapsayan sorular yöneltilmektedir. Yazılı sınavda çoktan seçmeli soruların yanı sıra boşluk doldurma, metin yazma gibi sorulara yer verilmektedir. Konuşma becerisi için ayrıca yüz yüze sınav yapılmakta, bu sınavlar ses kayıt cihazlarıyla kayıt altına alınmaktadır.

Sınav sonunda öğrenci adaylarına 4 temel beceri alanında aldıkları puanları içeren bir belge verilmektedir. Üniversitelerde eğitime devam etmeleri üniversitelere göre değişiklik göstermekle birlikte öğrencilerin en az B2 düzeyinde puan alması gerekmektedir. Ancak öğrenci bu düzeyi de eğitim süresi içinde C1 düzeyine yükseltmekle yükümlüdür. Türkiye Bursları ile gelen öğrencilerin öğrenim görmelerinin asgari koşulu ise C1 düzeyidir:

Türkçe yeterlilik için C1 seviyesinde Türkçe dil sertifikasına sahip olmayan (eğitim dili İngilizce veya diğer dillerde

olan programlara yerleştirilen adaylar da dahil) tüm Türkiye Bursiyelerinin, bir yıllık Türkçe Hazırlık Kursuna katılmak ve akademik yılın sonunda C1 seviyesini tamamlamış olmaları gerekmektedir (Türkiye Bursları, 2021).

Üniversitelere göre farklı uygulamalar olmakla birlikte örnek olması bakımından Sakarya Üniversitesi'nin uluslararası öğrenci kabul esaslarında yer alan Türkçe ile ilgili bölümü veriyoruz:

Türkçe Yeterlik Düzeyleri

(1) C1 Düzeyi: Türkçesi yeterlidir. Üniversitemizde öğrenime başlayabilir.

(2) B2 Düzeyi: Türkçesi kısa zamanda gelişebilir. Üniversitemizde öğrenime başlar, ancak mezun olana kadar Sakarya TÖMER tarafından açılacak Türkçe kurslarına devam etmek suretiyle Türkçe yeterlik düzeylerini (C1) seviyesine çıkarmak zorundadırlar.

(3) B1-A2-A1 Düzeyi: Türkçesi yetersizdir. Bu öğrenciler 1+1 yıl izinli sayılacaklardır. (Türkçe düzeyini 1 yıl sonunda yeterli düzeye çıkaramayanlar için 1 yıl daha ek süre verilir. Ancak bu ek süre, öğrenim süresinden sayılır.)

Bu süreler sonunda, Türkçe yeterlilik düzeylerini B2 seviyesine çıkarmak zorundadırlar. Belirlenen süreler sonunda Türkçe Yeterlilik Belgesini sunamayanların Üniversite ile ilişkisi kesilir.

Öğrenime başlamak isteyen öğrenciler, Türkçe yeterlik belgelerini Uluslararası Öğrenci Akademik Takviminde belirtilen kayıt tarihleri içerisinde ibraz etmek zorundadırlar. Bu tarihler içerisinde Yeterlilik Belgesini sunamayan adayların Türkçe yeterlik düzeyleri Sakarya TÖMER tarafından yapılacak Türkçe Yeterlilik Sınavı sonucuna göre belirlenir." (Sakarya Üniversitesi, 2020)

Yunus Emre Enstitüsünün yurt dışında yaptığı sınavlar sonucunda alınan belgeler ile farklı TÖMER ve dil merkezlerinde alınan belgeler de kayıt sırasında kabul edilebilmektedir. Ancak bu noktada 1. ve 2. tablolarda görüldüğü üzere kimi zaman farklı sınav uygulamalarından kaynaklanan ölçme ve değerlendirmeler tartışma konusu olmaktadır. Akademik toplantılarda en çok dile getirilen sorunların başında bu gelmektedir. Kim, neye göre, nasıl ölçme ve değerlendirme yapmaktadır, birinde B1 alan bir öğrenci adayı diğer bir sınavda B2 alıyorsa, bu farklılık nasıl değerlendirilmelidir gibi sorulara cevap aranmaktadır.

1. Tablo. TÖMER ve Dil Merkezleri Beceri Alanları Ölçme ve Değerlendirme Tablosu

TÖMER ve Dil Merkezleri	Okuma		Dinleme		Yazma		Konuşma		Bağımsız Konuşma	
	En Çok	En Az	En Çok	En Az	En Çok	En Az	En Çok	En Az	En Çok	En Az
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi TÖMER	100	50	100	50	100	50	100	50		
Ankara Üniversitesi TÖMER	25	15	25	15	25	15	15 (Karşılıklı Konuşma)	9 (Karşılıklı Konuşma)	10	6
İstanbul Aydın Üniversitesi TÖMER	25	15	25	15	25	15	25	15		
İstanbul Medeniyet Üniversitesi TÖMER	25	12	25	12	25	12	25	12		
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi İZÜTEM	25	15	25	15	25	15	25	15		
Yunus Emre Enstitüsü	25	12,5	25	12,5	25	12,5	25	12,5		

2. Tablo. TÖMER ve Dil Merkezleri Puan Aralıkları Tablosu

TÖMER ve Dil Merkezleri	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Adıyaman Üniversitesi ADYU TÖMER	01-24	25-49	50-64	65-74	75-100	
Anadolu Üniversitesi TÖMER	30-39	40-49	50-59	60-69	70-88	89-100
Beykent Üniversitesi TÖMER	30-39	40-49	50-59	55-70	71-85	86-100
Erzincan Üniversitesi TÖMER	00-34	35-49	50-64	65-79	80-95	95-100
Harran Üniversitesi TÖMER	25-39	40-49	50-59	60-69	70-100	
İstanbul Aydın Üniversitesi TÖMER	20-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-100
İstanbul Medeniyet Üniversitesi TÖMER	25-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-100
Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi TÖMER			50-59	60-69	70-100	
Yunus Emre Enstitüsü				55-71	71-88	89-100

4. Sınıf İçi Eğitimler

Düzyer belirleme sınavlarından geçen ve kaydı yapılan öğrenciler düzeylerine göre sınıflara dağıtılır. A1 düzeyi öğrencilerinin önünde uzun bir dönem vardır. Bir eğitim-öğretim yılı boyunca yoğun bir eğitime tabi tutulurlar. 3. Tablo'da gö-

rüldüğü gibi kursların ay, hafta ve toplam saat süresi kurumlara göre değişiklik göstermektedir. TÖMER ve dil merkezlerinde salgın sonrası çevrim içi kurslara ağırlık verildiği için toplam ders saatinde bir azalma olmuştur.

3. Tablo. TÖMER ve Dil Merkezleri Düzeylere Göre Ders Saatleri Tablosu

TÖMER VE DİL MERKEZLERİ	EĞİTİM TÜRÜ	TOPLAM	A1	A2	B1	B2	C1
Maltepe Üniversitesi TÖMER	ÇEVİRİM İÇİ	500	100	100	100	100	100
Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi TÖMER	ÇEVİRİM İÇİ	536	122	122	134	134	134
İstanbul Kültür Üniversitesi İKÜTÖMER	YÜZ YÜZE	600	120	120	120	120	120
Beykent Üniversitesi BÜ-TÖMER	ÇEVİRİM İÇİ	640	128	128	128	128	128
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi İZÜTEM	ÇEVİRİM İÇİ	700	140	140	140	140	140
Abant İzzet Baysal Üniversitesi TÖMER	YÜZ YÜZE	750	180	180	180	210	210
Beykent Üniversitesi BÜ-TÖMER	YÜZ YÜZE	800	160	160	160	160	160
Fırat Üniversitesi TÖMER	YÜZ YÜZE	825	175	175	175	175	125
Çankırı Karatekin Üniversitesi TÖMER	YÜZ YÜZE	840	168	168	168	168	168
İnönü Üniversitesi TÖMER	YÜZ YÜZE	875	175	175	175	175	175

Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi KONDİL	YÜZ YÜZE	890	160	160	160	160	250
Gazi Üniversitesi TÖMER	YÜZ YÜZE	960	180	180	180	180	240
Ege Üniversitesi TÖMER	YÜZ YÜZE	962	182	182	182	182	234
Hacettepe Üniversitesi TÖMER	YÜZ YÜZE	990	210	210	210	180	180
Giresun Üniversitesi TÖMER	YÜZ YÜZE	1100	200	200	175	175	350

TÖMER ve dil merkezlerindeki eğitim süreçlerinde Türkçenin dışında bir aracı dil kullanımından kaçınılır. Hedef dilde eğitim esastır. Ancak kimi eğitsel materyallerde başlangıç düzeyinde dil bilgisi konularının mesela İngilizce ile açıklandığı görülür. Kurtuluş Öztopçu'nun Elementary Turkish kitabı gibi İngilizce-Türkçe iki dilli öğretim kitapları da mevcuttur. Bu kitaplar daha çok ana dilinin konuşulduğu ülkelerde etkin olarak kullanılır. Okutmanlar açıklamaları hedef dilde yaparlar.

Derslerde sınıf içinde öğrencileri harekete geçirecek etkinlikler planlanır. Dramatizasyon, beğenilen bir Türkçe şarkıyı söyleme, öğrencileri belli bir konuda yarıştırmaya gibi farklı uygulamalara yer verilir.

Dil kurslarında ideal olarak 15 öğrenciyi geçmeyecek biçimde sınıflar dağıtılır ve U planına göre öğrenciler oturtulur. Bu oturma düzenine göre öğrencilerin birbirleriyle etkileşim içinde olması istenir. Okutman merkez konumundadır. Sınıfta bilgisayar, projeksiyon cihazı ve perde gibi teknik cihazlar bulundurulur. Havalandırma, aydınlatma gibi uygun fiziki koşullar sağlanır.

5. Beceri Alanlarına Göre Eğitimler

Avrupa Birliği Diller İçin Ortak Çerçeve Metni'ne göre yabancı dil öğretiminde Eylem Odaklı bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda konuşma, dinleme, yazma ve okuma becerilerine eğitim ortamlarında eşit bir yaklaşım sergilenmektedir. Okutmanın rehber olduğu

bu yaklaşımda öğrencilerin belirlenmiş kazanımları süreç içinde gerçekleştirmeleri beklenir. Bunun için öğrencilere görevler verilir. Görevler 4 temel beceri dikkate alınarak tasarlanır. TÖMER ve dil merkezlerindeki genel eğilim beceri alanlarının bir bütün olarak verilmesi yönündedir. Ancak Gazi Üniversitesi TÖMER'in eğitim programında her beceri alanı için ayrı bir okutman derse vermektedir.

6. Sınıf Dışı Etkinlikler

Sınıf dışı etkinlikler eğitim programının bir parçası olarak görülür. Bu etkinlikler genellikle kültür aktarımı çerçevesinde değerlendirilir. Sinema, tiyatro etkinliklerine katılmak, tarihi ve kültürel mekânları gezmek, bir düğüne, bayram kutlamasına katılmak gibi etkinlikler gerçekleştirilebilir. Etkinlikler daha sonra sınıf içinde kullanılabilir. Mesela etkinliklerle ilgili izlenimlerin yazıya aktarılması istenebilir.

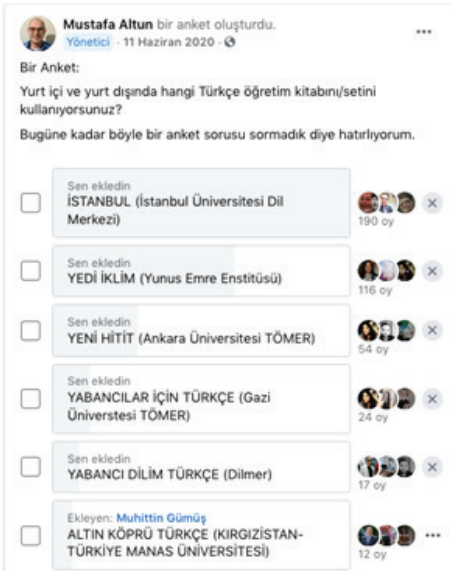
Sınıf dışında etkinlik gerçekleştiriminin hesap edilemeyen riskleri ve maliyetleri olduğu için iyi planlanması gerekir. Mümkün olduğunca küçük gruplarla etkinliklerin gerçekleştirilmesi riskleri ve maliyetleri azaltacaktır. Kalabalık gruplarla etkinlik planlanacaksa her okutmana küçük grupların sorumluluğu verilerek planlama yapılabilir.

7. Kullanılan Eğitim Materyalleri

a. Türkçe Öğretim Setleri

Türkiye'de bugün hatırı sayılır Türkçe öğretim seti mevcuttur. Bunlar arasında Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni

Hitit, Dilmer Yabancı Dilim, Dokuz Eylül Üniversitesi DEDAM İzmir, Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi İstanbul, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Altın Köprü ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim setleri öne çıkmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü ile İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin zenginleştirilmiş kitap formatında setleri de mevcuttur. Aşağıda Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Facebook Grubunda 11 Haziran 2020 tarihinde yapılan ankete göre üyelerin en çok kullandıkları Türkçe öğretim setleri yer almaktadır (Altun, 2020):

b. Diğer Görsel-İşitsel Materyaller

Eğitim süreçlerinde Türkçe eğitim setlerini destekleyici eğitim materyalleri kullanılmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü'nün Dede Korkut Hikâyeleri, Anadolu Hikâyeleri Düzeye, Alte Teknoloji'nin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Çalışma Defteri bu materyaller arasında sayılabilir. Düzeye uygun okuma kitapları gibi eğitsel amaçlı materyallerle birlikte otantik materyaller de sunulabilmektedir. Otantik materyaller sinema filmlerinden, dizilere, şarkı video kliplerine, edebi metinlerden gazete

ve dergi yazılarına kadar geniş bir yelpazede yer almaktadır. Ancak bu materyalleri kullanırken okutmanların çok dikkatli olmaları beklenir. Mesela çok hatırlanmak istenmeyen kimi tarihsel olayları içeren materyaller sınıf içinde huzursuzluk sebebi olabilir.

Sözlükler de sık kullanılan eğitim materyallerindedir. Ancak Google Çeviri gibi çevrim içi uygulamalar klâsik sözlüklerin yerini almıştır. Bu tarz uygulamaların kolaylaştırıcı bir etkisi olmakla birlikte yanlış çeviriler dolayısıyla öğrenmeye ket vurabileceği dikkate alınmalıdır. Okutmanların çevrim içi uygulamaların olumsuz etkilerine karşı öğrencileri uyardıkları ve yönlendirmeleri isabetli olacaktır.

8. Eğitim Süreci Boyunca Yapılan Sınavlar

Kayıt sırasında yapılan düzey belirleme sınavından sonra zaman içinde kurları bitiren öğrencilere kur belirleme, kur sonu sınavları yapılmaktadır. Bu sınavlarda kur boyunca verilen eğitim içeriğine uygun 4 temel beceriyi kapsayan sorular yöneltilmektedir. Kur sınavından başarılı olan öğrenciler bir üst kura geçmektedir. Başarısız olanlar ise kur tekrarı yapmaktadır. Sınav uygulamalarında nesnel değerlendirme yapılması için öğrenciye ders veren okutmanın dışında diğer okutmanlar da değerlendirmeye katılabilmektedir.

Tüm bir eğitim yılı boyunca verilen eğitimin sonunda yeterlilik sınavları yapılmaktadır. Bu sınavlarda başarı olan öğrencilere C1 belgesi verilmektedir. Ara kurlarda da kur belirleme sınavı sonunda öğrencinin başarısı sertifika ile belgenabilmektedir. Ankara Üniversitesi TÖMER C1 kurunu bitiren öğrencilere diploma vermektedir.

9. Akademik Türkçe

Türkiye Bursları kapsamında Akademik Türkçe dersi 140 saat olarak planlanmaktadır. Bu bağlamda öğrencilere sosyal bilimler, fen bilimleri, mühendislik, tıp ve sanat gibi farklı disiplinlerle ilgili metinler verilir. Yazma çalışmaları yaptırılır. Youtube ve benzeri platformlardan örnek dersler izletilir. Burada amaç öğrencilerin kendi alanlarının Türkçe terimlerine hakimiyet kazanmalarını sağlamaktır. Öğrencilerin dersi dinleme, derste sözlü olarak kendini ifade etme, not tutma, ödev, tez, makale yazma, sunum yapma, sınav sorularına cevap verme, akademik metinlerden yararlanma gibi beceriler geliştirmeleri beklenir. Başlangıçta takip edilecek eğitsel materyal sıkıntısı çekilirken son yıllarda yayımlanan Gazi Üniversitesi TÖMER'in Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe I-II, Kültür Sanat Basımevi'nin Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1-2 ve Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3, Halit Karatay'ın Akademik Türkçe kitapları bu boşluğu doldurmaktadır.

10. Uzaktan Eğitimle Türkçe Öğretimi

Uzaktan eğitim örgün eğitimle birlikte ondan ayrı olarak yürütülen bir faaliyet olduğu halde salgın koşullarında yaygın bir kullanım alanı bulmuştur. Ancak örgün eğitimin salgın sürecinde zorunlu olarak uzaktan eğitime aktarılması Bozkurt ve Sharma tarafından acil uzaktan eğitim olarak tanımlanmakta, olağan uzaktan eğitimden ayrılmaktadır (Bozkurt ve Sharma, 2020).

Olağan uzaktan eğitim örgün eğitimden farklı olarak kendi kendine öğrenmeyi de içeren, eğitim materyalleri buna uygun tasarlanan bir eğitim modelidir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bunun uygulama örnekleri mevcuttur. Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığının video temelli 3 Dakikada Türkçe, Anadolu

Üniversitesi'nin Ana-Dil Türkçe, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi'nin Altın Köprü, Yaşar Üniversitesi'nin Türkçe Öğreniyorum, Yunus Emre Enstitüsü'nün Türkçe Öğretim Portalı bu uygulamalar arasındadır.

11. Sonuç

TÖMER ve dil merkezlerinde yıllara dayanan deneyim ve birikimler hem eğitim sürecinin kalitesini hem de teknolojik gelişmelere paralel olarak eğitsel ve otantik materyallerin niteliksel ve niceliksel artışını sağlamıştır. Bu noktada sürecin akademik araştırmalarla eleştiriye maruz kalmasının niteliksel artışta payı olduğu söylenebilir. Sürece odaklanmış çok sayıda makale ve tez yayımlanmıştır. Alana dair 1992-2009 yılları arasında yalnızca 59 lisansüstü tez hazırlanmışken 2010-2017 yılları arasında 263, 2018-2020 yılları arasında son 3 yılda 369 tez yayımlanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin bir lisans ve lisansüstü dersi olarak fakültelerde yer bulması, lisansüstü programlarının ve lisans öğrencilerine ve mezunlara yönelik sertifika programlarının açılması da alanın niteliksel gelişimine önemli katkıda bulunmuştur.

Türkçenin dünyada tanıtılmasının ilgili kurumların desteğiyle bir devlet politikasına dönüştürülmesi ayrıca değerlendirilmelidir. Bir kamu diplomasisi, biri yumuşak güç olarak kabul edilen bu politika TÖMER ve dil merkezlerinin sahada daha rahat çalışmasına imkân vermiştir. Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı da Türkiye Bursları ve desteklediği projelerle kurumsal olarak alanda ağırlığını hissettirmektedir.

Bütün bu olumlu gelişmelere rağmen en önemli sorunlardan biri TÖMER ve dil merkezlerinin bir üst kurumun denetiminde süreci yürütmemesidir. ALTE gibi dış değerlendiricilerin denetiminden geçmesi, akredite olması TÖMER

ve dil merkezlerine dünya ölçeğinde itibar kazandıracak, sektörün kalite standartları yükselecektir kanaatindeyiz. Bu durum beraberinde farklı ölçme ve değerlendirmelerden kaynaklanan sorunları da azaltacaktır.

KAYNAKLAR

- Altun, M. (2021), Tömer ve Dil Merkezleri. (e.t. 02.05.2021) http://www.dilbilimi.net/tomer_ve_dil_merkezleri.html
- Altun, M. (2020). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Facebook Grubu Anketi, (e.t.11.06.2021) <https://www.facebook.com/groups/136389419711390/permalink/3723294794354150/>
- Bozkurt, A., ve Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. Asian Journal of Distance Education, 15(1), 1-6. (e.t. 11.06.2021) <https://zenodo.org/record/3778083>
- Sakarya Üniversitesi (2020). 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Uluslararası Öğrenci Kabulü Esasları. (e.t. 02.05.2021) <https://studyinsau.sakarya.edu.tr/sites/studyinsau.sakarya.edu.tr/BasvuruEsaslar%C4%B12019/2020-2021%20Ba%C5%9Fvuru%20Esaslar%C4%B1/2020-2021KabulKriterleri28082020pdf>
- Türkiye Bursları (2021). Nasıl Başvuru Yapılır?, (e.t. 02.05.2021) <https://turkiyeburslari.gov.tr/tr/sayfa/aday-ogrenciler/nasil-basvuru-yapilir>
- YÖK (2021). Uyuğa Göre Öğrenci Sayıları Raporu. (e.t. 01.05.2021) <https://istatistik.yok.gov.tr/>